

Наукові перспективи
Видавнича група

№1 (31)

2025

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право

Merry
Christmas

& happy new year

*Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління
Асоціація науковців України
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 1(31) 2025

Київ – 2025

*Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
Association of Scientists of Ukraine
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series,
"Public Administration" Series, "Technology" Series,
"History and Archeology" Series)*

Issue № 1(31) 2025

Kyiv – 2025

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2025. № 1(31) 2025. С. 1329.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2023 № 185 журналу присвоєно категорію "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 13.01.2025, № 6/1-25).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної сілльдії інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Даниїл Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балаласва (Дорошенко) Катерина Вікторівна - кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Герасименко Юлія Сергіївна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України (Біла Церква, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Огли - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатович Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кавиліна Ганна Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карускевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Катеринчук Іван Степанович - доктор технічних наук, професор кафедри телекомунікаційних та інформаційних систем Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Кінзерявий Василь Миколайович — кандидат технічних наук, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Коваленко Валентин Васильович - доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник сектору авторського права та суміжних прав лабораторії авторського права та інформаційних технологій Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України (Київ, Україна)
- Ковтун Владислав Юрійович — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Комнатний Сергій Олександрович - докторант кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Корченко Анна Олександрівна — доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Корченко Олександр Григорович — доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернівецького інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бутая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернівці, Україна)
- Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Крижина Наталя Павлівна – доктор наук державного управління, професор, Заслужений лікар України, директор Навчально-Наукового медичного інституту Київського міжнародного університету (Київ, Україна)
- Куриш Наталя Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
- Маслак Тетяна Петрівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Матяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Мірошніченко Валентина Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Ніколаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методику її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Отієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Оніщенко Наталя Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік НАПрН України, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права ім. В.М.Корецького НАН України (Київ, Україна)

- Орлова Наталія Сергіївна — доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, професор кафедри аналітичної економіки та природокористування Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (Київ, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- Пушкарь Ірина Володимирівна – кандидат наук з державного управління, доцент, професор кафедри обліку та оподаткування Запорізького національного університету, сертифікований аудитор, член Аудиторської Палати України, член громадської організації «Професійна організація аудиторів, бухгалтерів та викладачів ОКД» (Запоріжжя, Україна)
- Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського" (Одеса, Україна)
- Сидоренко Вікторія Миколаївна — асистент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Сирник Ярослав - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
- Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- Сопіла Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Тарчинська Юлія Георгіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інструментального виконавства Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- Терещенко Юрій Матвійович — доктор технічних наук, професор, лауреат Державної премії в області науки і техніки України, Заслужений діяч науки і техніки України, професор кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- Хохлачова Юлія Євгеніївна — кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
- Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- Якимчук Олег Феодосійович - керівник групи білінгу Відділу бізнес-систем Департаменту інформаційних технологій ПРАТ «Рівнеобленерго» (Рівне, Україна)
- Якушенко Олександр Сергійович — кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Економіка»

Danylenko V.V. <i>ECONOMIC MECHANISMS OF MODERN TOURISM MARKET DEVELOPMENT IN A GLOBAL CONTEXT</i>	19
Pysarenko N.V., Bondar S.I., Bazarna O.V., Teteruk S.P., Danylenko Ye.S. <i>BIG DATA IN INTERNATIONAL MARKETING IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION</i>	31
Бабич С.М., Сукрушева Г.О. <i>РОЛЬ SMM У ПРОСУВАННІ СТАРТАПІВ: АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ</i>	45
Величко В.А., Троян В.І., Полока С.Р. <i>ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ</i>	56
Височанська О.В., Бойдуник Р.М. <i>АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ</i>	66
Георгіаді Н.Г., Григор'єва О.П. <i>БАНКІВСЬКЕ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ</i>	78
Іоанно В.В., Шевченко С.В. <i>ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ: НОВІ ГОРИЗОНТИ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ</i>	92
Лещук Г.В., Кузьмін Т.Л., Кубарич Т.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ХАРЧУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	101
Лизогуб А.О. <i>СИНЕРГЕТИЧНА МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ЕКОФЕРМ</i>	114

- Литвин О.В., Благополучна А.Г.** 125
ОПТИМІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ
- Мартинівич Н.О., Сандулов Є.Г.** 137
СТІЙКІ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНОЮ СКЛАДОВОЮ В ПРОЄКТАХ
- Поляк-Свергун М.М.** 149
ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ
- Рябикіна Н.І., Короленко О.Б., Рябикіна К.Г.** 160
БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДТРИМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ РИЗИКІВ ТА ПЕРСПЕКТИВ ДЛЯ ПІДПРИЄМЦІВ
- Станіславик О.В., Коваленко О.М.** 175
ІМІТАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПТИМІЗАЦІЇ ОПЕРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

СЕРІЯ «Державне управління»

- Богданенко А.І.** 191
КОМУНІКАЦІЯ УГКЦ ЯК ФАКТОР ГАРМОНІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА: ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ
- Бутник О.О.** 208
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ГЕНДЕРНУ РІВНІСТЬ В ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ
- Гайдученко С.О., Коляда Т.А.** 221
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ЗДОРОВ'Я: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ В УМОВАХ РЕФОРМ
- Колісніченко Н.М.** 229
«КЛАСТЕР МОТИВІВ» В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ: АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ПРОЦЕСУ РОТАЦІЇ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Космірак А.В. <i>СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ СТИМУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД</i>	240
Кришній П.І., Ярошов М.І. <i>ЗАВДАННЯ, ЩО ВИКОНУВАЛИСЬ ВІЙСЬКОВИМИ ФОРМУВАННЯМИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ СРСР, США, ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ІЗРАЇЛЮ У ПЕРІОД 1960-1979 рр.</i>	253
Лаврентій Д.С. <i>ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ ЯК КЛЮЧОВА СКЛАДОВА ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЕРЖАВИ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ</i>	260
Лазарів В.О. <i>КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ</i>	281
Лелеченко А.П. <i>МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ З УРАХУВАННЯМ ПОТРЕБ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ</i>	292
Матвіїшин Є.Г., Журавель Ю.В. <i>УРАХУВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ В ПРОЦЕСІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ОСВІТИ</i>	305
Пархоменко-Куцевіл О.І. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬ- КОГО СУСПІЛЬСТВА</i>	316
Пилипів М.С. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я</i>	328
Попов О.П. <i>ЦИФРОВА ВЗАЄМОДІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: АНАЛІЗ СВІТОВИХ ПРАКТИК</i>	339
П'ятничук І.Д. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ</i>	348

- Сідельникова Л.П., Демченко В.М.** 360
СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: СУЧАСНИЙ ВИМІР
- Токарчук Д.М.** 370
АДАПТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
- Томашевська А.В., Сурай І.Г., Жук О.І.** 383
МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ
- Трушевський С.С.** 395
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ
- Ярошук Я.О.** 406
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У СИСТЕМУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

СЕРІЯ «Право»

- Атаманова Н.В., Луняченко І.В.** 417
СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ПРАВОСУДДЯ
- Бондарчук Ю.В.** 429
ПРАВО НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
- Виприцький А.О., Саксонов В.Б.** 440
ВИСНОВКИ ЕКСПЕРТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
- Єфіменко В.Д.** 450
ПРОФЕСІЙНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО АДВОКАТА У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ
- Запорожець А.А.** 461
ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ ЗА СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО

Іванов О.Ю. <i>САМОПРОГОЛОШЕНІ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНІ УТВОРЕННЯ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИКО-ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ</i>	471
Камардіна Ю.В., Кундеус В.Г. <i>ВИКЛИКИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ</i>	481
Кирдан Б.В., Кличков А.О., Кашперський Р.В. <i>ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ ЩОДО ВСТАНОВ- ЛЕННЯ ФАКТУ НАРОДЖЕННЯ АБО СМЕРТІ ОСОБИ У ПОРЯДКУ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	497
Козенко О.О. <i>МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ТА ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ, РАДИКАЛІЗМУ, ЕКСТРЕМІЗМУ ТА ЇХ ПРОПАГАНДИ</i>	507
Кройтор В.А. <i>ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗІВ ТА ДОКАЗУВАННЯ У СПРАВАХ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ У ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА</i>	519
Макаров І.М. <i>ПРАВОВА КУЛЬТУРА АДВОКАТА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ</i>	532
Маньгора В.В., Гріщенко В.М., Луценко Ю.В., Шклярчук О.Л. <i>РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО СУДУ ООН В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВОПОРЯДКУ</i>	542
Пікуля Т.О., Мерзлюк А.О. <i>СОЦІОКУЛЬТУРНА РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ МИРУ В ПРОЦЕСІ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ</i>	557
Сидоренко Н.О. <i>ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ОРГАНІВ ТА ОСІБ, ЯКИМ ЗАКОНОМ НАДАНО ПРАВО ЗВЕРТАТИСЯ ДО СУДУ В ІНТЕРЕСАХ ІНШИХ ОСІБ</i>	564

Старєв О.В., Олійник О.О. 580
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

Тептюк Л.М. 592
ПАРЛАМЕНТСЬКЕ ПРАВО: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ

Чохрій В.С. 602
ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СФЕРІ АЛІМЕНТНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Швец О.М. 611
ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ДІТЕЙ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ І ПРАКТИКА ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Boichevska I.V. 623
THEORETICAL BASIS OF USING MOBILE PHONES IN THE ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM

Telychko N.V., Raikhel A.M., Hryhoriak L.I. 634
MASTERING THE METHODOLOGY OF USING BRAINSTORMING AS ONE OF THE CRITERIA FOR THE FORMATION OF PROFESIONAL COMPETENCE OF AN ENGLISH LANGUAGE TEACHER

Амонс М.А. 645
МЕТОДИ І ПРИЙОМИ КОЗАЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ У ВИХОВАННІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ

Бондаренко Л.С., Бондаренко В.А. 657
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМАНДНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Бурка О.М., Столбинська О.В., Ковальова О.В. 668
МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ ОСНОВАМ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

- Вдовичин Т.Я., Сікора О.В., Кобильник Т.П.** 676
*ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС: ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТА ФОРМУВАННЯ
КОНЦЕПЦІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ*
- Ворник М.М., Біницька К.М., Глушок Л.М.** 690
*РОЗВИТОК КРИТИЧНИНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ФОРМУВАННЯ
ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ*
- Ганус С.О.** 699
*ДЕМОКРАТИЧНА ПОЛІТИКА ПЕРШОЇ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ
РЕСПУБЛІКИ ТА ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО
ВИХОВАННЯ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ У
ПЕРШЕ ПОВОЄННЕ П'ЯТИРІЧЧЯ (1918-1923 рр.)*
- Гоштанар І.В.** 721
*ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВИКЛАДАННІ ТА ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ
МОВ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ*
- Дайнеко П.А.** 731
*АНАЛІЗ ДОСВІДУ УЧАСНИКІВ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ВИДІВ СПОРТУ
ПОДОЛАННЯ СТРАХУ, ПРИРІВНЮЮЧИ ЦЕ ПОЧУТТЯ ДО
ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ*
- Демченко І.І., Григоренко Т.В.** 740
*БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНЕ ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ:
СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ АСПЕКТ*
- Довженко Т.О.** 752
*СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ФЕНОМЕН ДИТИНСТВА В ДИСКУРСІ
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ*
- Дубовик С.Г., Рекеда В.В.** 763
*ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ
НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ*
- Заліток Л.М., Глушко Н.В., Березовський Д.О.** 773
*СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОГО
СПІЛКУВАННЯ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ*

- Зданевич Л.В., Хом'як О.А., Кирилович О.Ф.** 780
*ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ*
- Козловська І.М., Савка І.В., Нагачевська О.О., Вовчаста Н.Я.** 791
*ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ "СКАРБНИЧКИ" ДОСВІДУ
ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ТА ПРОБЛЕМ*
- Корнєва В.М., Корнєва І.В., Корнєв В.В.** 803
*ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ
МОТИВАЦІЇ УЧНІВ У СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ*
- Котило А.О.** 817
*МУЛЬТИМЕДІЙНІ РЕСУРСИ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ: ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ*
- Кройтор О.П., Ковальчук І.В.** 824
*ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ПІД ЧАС УРОКІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ*
- Кучай Т.П., Кучай О.В., Калиновська І.С.** 838
*ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КУЛЬТУРИ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ*
- Куявець Д.М., Богданов М.В., Волков М.С.** 845
*ВПЛИВ СПОРТИВНОГО ТРЕНУВАННЯ НА ВОЛЮ ТА СТІЙКІСТЬ
СПОРТСМЕНІВ*
- Лаппо В.В.** 851
*ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СПРЯМОВАНOSTІ СТУДЕНТІВ
УНІВЕРСИТЕТУ ДО ДУХОВНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ*
- Лівак П.Є.** 862
*ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МОДЕЛІ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ
НАВЧАННЯ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
СЕРЕДОВИЩА*
- Макарчук В.В., Амонс А.А.** 874
*ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОСТІ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ*

Маркевич О.В. <i>ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ КРАЇН АЗІЇ В НОВИЙ ЧАС: МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ</i>	885
Мартинчук І.І., Немеришин В.М. <i>ФОРМУВАННЯ ІСТОРИЧНОЇ СВІДОМОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ</i>	898
Мироненко С.Г., Плужнікова Т.В., Дерев'янка Т.В., Ілюха Л.М., Власенко Н.О. <i>АДАПТАЦІЯ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ ДО ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ: АНАТОМІЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ</i>	912
Мурзіна О.А. <i>КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ ФОРМУВАННЯ МЕДІАКОМПЕТЕНТ- НОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПРОЦЕСІ ДОКЛІНІЧНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ</i>	919
Оніщук І.В., Павленко О.В., Дем'янюк Н.О. <i>РОЛЬ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ</i>	930
Пак А., Юмрукуз А.А., Оськіна Н.О. <i>МУЛЬТИМОДАЛЬНІСТЬ У ФУНКЦІОНУВАННІ ТА ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ (НА ПРИКЛАДІ КОРЕЙСЬКОЇ МОВИ)</i>	941
Пензай С.А. <i>МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ</i>	952
Петров С.О. <i>КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЄЮ: ОЦІНЮВАННЯ ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ</i>	963
Свиридюк О.В. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАГІСТРІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ</i>	974
Сокіл А.А. <i>ДИДАКТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ</i>	981

- Сторожук В.А., Бояринова І.О., Хоруженко Т.А.** 997
ПІДПРИЄМНИЦЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ
- Титаренко О.О., Комашко В.** 1009
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
- Угрин Ю.О., Британ В.Б., Столярчук І.Д., Гольський В.Б., Лешко Р.Я., Кузик О.В., Даньків О.О., Паньків Л.І.** 1023
НАОЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ КВАНТОВОГО ЕФЕКТУ ГОЛЛА
- Фордзюн Ю.І., Росул Р.В., Габовда О.В.** 1036
СУЧАСНІ АКЦЕНТИ НА ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ
- Шейко А.О., Фідяєва Т.С.** 1044
РОЛЬ НАСТАВНИЦТВА У ВИХОВАННІ МАЙБУТНІХ ЛІДЕРІВ. ДОСВІД США ТА ЄВРОПИ
- Ящук Т.А.** 1053
ЗНАЧЕННЯ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

СЕРІЯ «Історія та археологія»

- Klish A.B., Seko Ya.P.** 1063
THE ROLE OF BOHDAN KHAVARIVSKY IN THE DEVELOPMENT OF THE EDUCATION SYSTEM OF TERNOPIL'S REGION
- Баченко А.О.** 1076
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЕТНІЧНИЙ ВИМІР У ПОШИРЕННІ ПРАВДИ ПРО ГОЛОДОМОР 1932–1933 РОКІВ ЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ
- Боровський А.А.** 1097
НАПРЯМИ АТЕЇСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МЕНТАЛЬНІСТЬ РЕЛІГІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ
- Ганус С.О.** 1109
МИХАЙЛО ПЕТРО БОЇМ ТА ДИНАМІЧНИЙ СТАРТ ВІТЧИЗНЯНОЇ КИТАЇСТИКИ У XVII СТОЛІТТІ

- Голиш Г.М.** 1124
УЧАСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ УКРАЇНЦІВ В АНТИНАЦИСТСЬКОМУ РУСІ ОПОРУ НА ТЕРИТОРІЇ РАЙХСКОМІСАРІАТУ «УКРАЇНА» В 1941–1944 РР.
- Гуменюк О.В.** 1142
ПРИВАТНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ РАДЯНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ
- Дем'янчук А.Л.** 1154
ІСТОРІЯ КОСТЕЛУ СВЯТОГО ЙОСИФА (1752–1766) В ПІДГІРЦЯХ
- Кізлова А.А.** 1167
ЧОЛОВІЧА ГІМНАЗІЯ М. ПРИЛУКИ В НЕОФІЦІЙНІЙ ЧАСТИНІ «ПОЛТАВСЬКИХ ЄПАРХІАЛЬНИХ ВІДОМОСТЕЙ»
- Колесник О.В., Печорін О.М.** 1186
АНАЛІЗ ЕВОЛЮЦІЇ ШТУРМОВИХ ДІЙ В ІСТОРІЇ, АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ В СУЧАСНОСТІ
- Костючок П.Л., Борчук С.М., Адамович С.В.** 1198
ЖІНОЧІ ВОЛОНТЕРСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІД ЧАС ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ
- Лозинський Р.М., Кучинська І.В.** 1207
“TYRUS ORBIS TERRARUM” – КАРТА СВІТУ УКРАЇНСЬКОГО ГРАВЕРА І ДРУКАРЯ ІВАНА ФІЛИПОВИЧА, НАДРУКОВАНА У ЛЬВОВІ В 1746 Р.
- Луцик Д.О.** 1225
КЛАСИФІКАЦІЯ, ХРОНОЛОГІЯ Й ТИПИ ПОСЕЛЕНЬ РЕГІОНУ СЕРЕДНЬОГО ПОДНІСТРОВ'Я
- Матвіїв Ю. В.** 1235
ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ : ІДЕОЛОГІЧНА ЕВОЛЮЦІЯ ТА ВИКЛИКИ
- Нижник С.В.** 1244
ВНЕСОК АКАДЕМІКА УААН О.О. СОЗІНОВА В СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК

- Руснак Ю.І., Топольницький В.В., Остапенко А.І.** 1255
*РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ОГЛЯД КОДИФІКАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА
УКРАЇНИ У СФЕРІ ОБОРОНИ (2022-2023 рр.)*
- Священко З.В., Шамрай О.Г., Никитенко В.В.** 1271
*РОЛЬ МЕЛІОРАТИВНОГО КРЕДИТУ В СТАНОВЛЕННІ КАПІТА-
ЛІСТИЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В
СЕРЕДНІЙ НАДДНІПРЯНЩИНІ (ДР. ПОЛ. ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.)*
- Сиротюк Н.В., Зубрик М.С.** 1281
*МІЖНАРОДНІ КОНТАКТИ ГАЛИЦЬКИХ УКРАЇНЦІВ НАПРИКІНЦІ
ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ. (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЧАСОПІСУ
«РУСЛАН»)*
- Храмова-Баранова О.Л., Кудревич В.В., Сасенко А.А.** 1293
*РОЛЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИЗАЙНУ В
ФОТОГРАФІЦІ*
- Чечелюк О.Ю.** 1302
*ГЕЛЬСІНСЬКІ УГОДИ 1975 РОКУ: ШЛЯХ ДО ПІДПИСАННЯ,
ОЧІКУВАННЯ ТА НАСЛІДКИ*
- Шеретюк В.М., Карпухіна Т.О., Санжаревський О.І.** 1313
*ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-ТУРЕЦЬКОГО ПРОТИСТОЯННЯ У КОНТЕКСТІ
СХІДНОГО ПИТАННЯ НА ЛІКВІДАЦІЮ АВТОНОМІЇ УКРАЇНИ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХVІІІ СТОЛІТТЯ*

УДК 378.013:005.963.2:316.46(4)(73)

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1\(31\)-1044-1052](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-1(31)-1044-1052)

Шейко Анастасія Олександрівна кандидат психологічних наук, доцент кафедри української мови, психології та педагогіки, Харківський національний медичний університет, м. Харків, тел.: (057) 707-72-30, <https://orcid.org/0000-0003-4257-9826>

Фідяєва Тетяна Сергіївна викладач кафедри української мови, психології та педагогіки, Харківський національний медичний університет, м. Харків, тел.: (057) 707-72-30, <https://orcid.org/0000-0001-9571-9664>

РОЛЬ НАСТАВНИЦТВА У ВИХОВАННІ МАЙБУТНІХ ЛІДЕРІВ. ДОСВІД США ТА ЄВРОПИ

Анотація. У статті здійснено глибокий аналіз ролі наставництва у вихованні майбутніх лідерів, звертаючи увагу на його значення для формування таких ключових компетенцій, як емоційний інтелект, комунікативні навички, відповідальність і самодисципліна. Автори дослідили сучасний стан наставництва в Україні, порівняли його з досвідом США та Європи, виокремивши сильні сторони західних моделей. Зокрема, у статті наголошено на важливості інтеграції менторських програм в освітній процес для забезпечення гармонійного розвитку здобувачів освіти та їхньої адаптації до сучасних викликів.

Особливу увагу приділено питанням впливу наставництва на розвиток лідерських якостей через практичну підготовку та міжособистісну взаємодію. Автори підкреслюють, що західні моделі наставництва, такі як програми Erasmus+ у Європі або менторські ініціативи Американської ради з освіти (ACE), сприяють формуванню глобальних компетенцій, необхідних у сучасному суспільстві.

В Україні практика наставництва перебуває на етапі становлення, що потребує системного підходу до її впровадження. Визначено напрями вдосконалення української системи менторства: запровадження інтегрованих програм у закладах вищої освіти, забезпечення академічної доброчесності, створення національних ініціатив наставництва та активізація міжнародного співробітництва.

Таким чином, стаття формує ґрунтовне бачення перспектив розвитку наставництва в Україні з урахуванням найкращих світових практик, що забезпечить ефективне виховання нової генерації лідерів.

Ключові слова: наставництво; лідер; заклади вищої освіти, менторство, емоційний інтелект, академічна доброчесність, США, Європа, Україна, освітні програми.

Sheiko Anastasia Oleksandrivna Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language, Psychology and Pedagogic, Kharkiv National Medical University, Kharkiv, tel.: (057) 707-72-30, <https://orcid.org/0000-0003-4257-9826>

Fidiaieva Tetiana Serhiivna Lecturer of the Department of Ukrainian Language, Psychology and Pedagogic, Kharkiv National Medical University, Kharkiv, tel.: (057) 707-72-30, <https://orcid.org/0000-0001-9571-9664>

THE ROLE OF MENTORING IN EDUCATING FUTURE LEADERS. US AND EUROPEAN EXPERIENCE

Abstract. The article provides an in-depth analysis of the role of mentoring in the education of future leaders, paying attention to its importance for the formation of such key competencies as emotional intelligence, communication skills, responsibility and self-discipline. The authors investigated the current state of mentoring in Ukraine, compared it with the experience of the USA and Europe, highlighting the strengths of Western models. In particular, the article emphasizes the importance of integrating mentoring programs into the educational process to ensure the harmonious development of education seekers and their adaptation to modern challenges.

Special attention is paid to the impact of mentoring on the development of leadership qualities through practical training and interpersonal interaction. The authors emphasize that Western models of mentoring, such as the Erasmus+ programs in Europe or the mentoring initiatives of the American Council on Education (ACE), contribute to the formation of global competencies needed in modern society.

In Ukraine, the practice of mentoring is at the stage of formation, which requires a systematic approach to its implementation. The areas of improvement of the Ukrainian mentoring system have been identified: introduction of integrated programs in higher education institutions, ensuring academic integrity, creation of national mentoring initiatives and activation of international cooperation.

Thus, the article forms a thorough vision of the prospects for the development of mentoring in Ukraine, taking into account the best world practices, which will ensure the effective education of a new generation of leaders.

Keywords: mentoring; leader; institutions of higher education, emotional intelligence, academic integrity, USA, Europe, Ukraine, educational programs.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві, що характеризується швидкими змінами, глобалізацією та високою конкуренцією, виникає нагальна потреба у формуванні нової генерації лідерів, здатних адаптуватися до викликів часу та ефективно керувати командами. Особливо важливим є розвиток

лідерських якостей у здобувачів освіти, які є майбутніми фахівцями та потенційними агентами змін у різних сферах суспільного життя.

Одним із ключових інструментів, який може сприяти формуванню лідерського потенціалу, є наставництво. Цей процес забезпечує передачу знань, досвіду та цінностей від більш досвідчених наставників до молодого покоління. Однак, на сьогоднішній день спостерігається недостатня інтеграція наставництва у виховний процес навчальних закладів, зокрема у закладах вищої освіти.

Проблема полягає у відсутності системного підходу до впровадження наставництва як ефективного методу формування лідерських компетенцій, а також у недооцінці його значення для розвитку емоційного інтелекту, відповідальності та комунікаційних навичок здобувачів освіти.

Таким чином, необхідно дослідити роль наставництва у виховному процесі, визначити його вплив на розвиток лідерських якостей та запропонувати практичні рекомендації щодо ефективного впровадження наставництва в освітнє середовище.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. У сучасній науковій літературі активно досліджується проблематика наставництва у вихованні майбутніх лідерів. Щоб вирішити проблему даного питання потрібно проаналізувати ключові роботи, та визначити невирішені аспекти, яким присвячено дану статтю.

Так у статті «Наставництво як процес формування професійної компетентності майбутніх офіцерів» [12] автори аналізують роль наставництва у професійному становленні студентів військових навчальних закладів. Вони підкреслюють, що наставництво сприяє розвитку професійних навичок та особистісних якостей, необхідних для лідерства.

У дослідженні «Розвиток лідерських якостей у студентів впродовж навчання» автор розглядає методи та підходи до формування лідерських компетенцій у студентів різних спеціальностей. [11] Також в роботі згадується, що інтеграція наставництва в освітній процес підвищує ефективність розвитку лідерських якостей.

Проаналізувавши навчально-методичний посібник «Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів» можна дійти висновку, що в даній роботі розкрито особливості організації процесу наставництва в закладах освіти, визначено місії та професійні ролі наставників. [13] Даний посібник акцентує увагу на важливості наставництва у формуванні професійних та лідерських якостей майбутніх педагогів.

Слід також звернути увагу на досвід США та Європи. В даних регіонах наставництво є ключовим інструментом у формуванні майбутніх лідерів, і такий

досвід може слугувати взірцем для розробки ефективних програм з цього питання. Як і в США, так і в Європі наставництво інтегровано в освітній та професійний розвиток, однак кожен з них пропонує унікальні підходи.

Попри численні успіхи, залишається низка питань, які потребують вирішення. Серед них — адаптація наставницьких програм до специфіки різних професійних напрямів, розробка універсальних критеріїв оцінювання ефективності менторських програм, а також врахування культурних та організаційних особливостей.

Метою статті є аналіз ролі наставництва у вихованні майбутніх лідерів, шляхом вивчення теоретичних основ, оцінки впливу наставництва на розвиток ключових лідерських якостей, таких як емоційний інтелект, відповідальність, комунікаційні навички та самодисципліна. Також мета включає систематизацію досвіду впровадження програм наставництва у США та Європі, визначення їхньої ефективності й адаптації для впровадження в контексті української освіти.

Виклад основного матеріалу. Що є важливим у вихованні здобувачів освіти, що сприяє розвитку їхньої особистості та професійних якостей, таких як відповідальність, емоційний інтелект, комунікативність, та самодисципліна. Все це можна назвати наставництвом у сучасних умовах освітнього процесу, поєднання гармонійного та теоретичного навчання з практичною підготовкою. Як ми бачимо, це все спрямовано на всебічний розвиток здобувачів освіти.

Наставництво визначається як процес передачі знань, досвіду та цінностей від досвідчених фахівців до здобувачів освіти. У теоретичній площині наставництво сприяє розвитку професійної ідентичності, вдосконаленню когнітивних навичок і формуванню етичних стандартів. Дослідження показують, що програми наставництва позитивно впливають на академічну успішність та особистісний розвиток здобувачів освіти. [2]

У багатьох країнах наставництво реалізується через індивідуальні та групові програми підтримки здобувачів освіти, які включають практичні тренінги, стажування та супровід у виконанні навчальних завдань. Університети, такі як Оксфорд у Великій Британії, мають давні традиції менторської підтримки, де викладачі сприяють не лише академічному успіху студентів, а й їхньому особистісному розвитку. Зокрема, програми Erasmus+ у Європі сприяють обміну досвідом між здобувачами освіти, інтегруючи наставництво в багатонаціональне освітнє середовище. [4]

Досвід США свідчить про ефективність наставницьких ініціатив у розвитку професійних навичок здобувачів освіти. Університети, такі як Гарвард, активно реалізують менторські програми, що забезпечують індивідуальну підтримку студентів у їхньому професійному становленні. Крім того, професійні організації, наприклад, Американська рада з освіти (ACE) впроваджує програми наставництва, орієнтовані на розвиток лідерства та управлінських компетенцій. [1]

Емоційна компетентність є важливим компонентом освітнього процесу, оскільки вона впливає на міжособистісну взаємодію та академічні результати. Наставництво, орієнтоване на розвиток емоційної компетентності, дозволяє здобувачам освіти краще адаптуватися до викликів навчання, підвищуючи їхню стійкість до стресових ситуацій. [5]

Одним із ключових результатів наставництва є розвиток лідерських якостей. Наставницькі програми стимулюють здобувачів освіти до ініціативності, сприяють формуванню управлінських навичок і відповідального підходу до завдань. Наприклад, програми менторства в освітніх інституціях Великої Британії показують позитивний вплив на формування ціннісного підходу до лідерства. [6]

Наставництво відіграє ключову роль у формуванні майбутніх лідерів у закладах вищої освіти (ЗВО). За допомогою порівняння практик наставництва в Україні, США та Європі можна виявити як спільні риси, так і відмінності, що можуть бути корисними для вдосконалення української системи освіти.

Якщо порівнювати наставництво в Україні з США та Європою, то наша держава в значній мірі відстає від них. В нашій державі наставництво здебільшого зосереджене на професійній підготовці та адаптації здобувачів освіти до вимог ринку праці. Зокрема, у військових навчальних закладах значна увага приділяється формуванню лідерських компетентностей майбутніх офіцерів. Олександр Бойко у своїй монографії підкреслює важливість суб'єктно-діяльнісного та компетентнісного підходів у підготовці військових лідерів. [9]

Зараз наставництво в Україні на етапі формування. «Українська Академія лідерства» є ініціатором з даного питання. Вона спрямовує розвиток лідерських якостей серед молоді через поєднання теоретичного та практичного навчання. [14] Також, уряд України впроваджує менторські програми, які орієнтовані на підтримку здобувачів освіти, що займаються євроінтеграційними проектами та відновленням країни. [10] Проте система наставництва залишається недостатньо розвиненою на рівні інституцій вищої освіти.

На відміну від України, в США наставництво є важливим інструментом для розвитку майбутніх лідерів. Багато університетів мають розвинені програми менторства, спрямовані на розвиток лідерських якостей, професійних навичок та особистісного зростання здобувачів освіти. Як зазначалось вище, АСЕ (Американська рада з освіти) реалізує програми з даної теми. [1] Зокрема, програми, що поєднують академічне наставництво з практичним досвідом, сприяють підготовці студентів до реальних викликів у майбутній кар'єрі. Такі програми підвищують рівень успішності та задоволеності студентів навчанням. Також в Америці наставництво активно використовується в корпоративному секторі для підготовки молодих фахівців до управлінських ролей. За даними досліджень, менторські програми в США сприяють підвищенню продуктивності, залученості до роботи та довгостроковій професійній успішності. [2]

У європейських країнах наставництво також займає важливе місце в освітніх системах. Ми вже згадували таку програму як Erasmus+, яка не лише сприяє академічному обміну, але й підтримує розвиток лідерських навичок через міжкультурну взаємодію. Крім того, у багатьох європейських університетах діють програми менторства, орієнтовані на підтримку студентів з різних соціальних груп, що сприяє інклюзивності та рівним можливостям у освіті. [4]

З вище викладеного, ми можемо провести порівняльний аналіз:

1. *інтеграція в освітній процес* – у США та Європі менторські програми є невід’ємною частиною освітньої системи, тоді як в Україні вони ще не повністю інтегровані і часто залежать від ініціатив окремих закладів або викладачів;

2. *різноманітність програм* – американські та європейські університети пропонують широкий спектр менторських програм, що охоплюють академічний, професійний та особистісний розвиток, на той час як в Україні такі програми здебільшого зосереджені на професійній адаптації;

3. *підтримка та ресурси* – у західних країнах менторські програми часто отримують фінансову та організаційну підтримку на державному рівні або від університетів, що забезпечує їхню сталість та ефективність, на відміну в Україні подібна підтримка є обмеженою, що впливає на масштаб та якість програм;

4. *міжнародний досвід* – європейські програми, такі як Erasmus+, надають студентам можливість отримати міжнародний досвід та розширити свої лідерські компетентності через міжкультурну взаємодію; в Україні участь у таких програмах зростає, але ще не є масовою.

Що ж Україна може запозичити з досвіду США та Європи у наставництві майбутніх лідерів? Як частина освітнього процесу, наставництво сприяє формуванню професійних, лідерських та особистісних якостей у здобувачів освіти. Ефективні підходи до менторства демонструє досвід США та Європи, які можуть бути інтегровані в українську систему вищої освіти.

Перше що можна запозичити це інтеграцію менторських програм у навчальний процес. У США такі програми є невід’ємною частиною освітньої системи. Наприклад, університети Каліфорнії активно впроваджують програми наставництва, які поєднують академічне навчання з професійним розвитком, що дозволяє здобувачам освіти отримати реальні практичні навички. Ці програми підвищують академічну успішність та задоволеність студентів навчанням. [8]

По друге в Україні варто впровадити програми для підвищення ефективності управлінських структур у ЗВО. Так як у багатьох європейських країнах, таких як Німеччина та Нідерланди, діють програми наставництва для викладачів та здобувачів освіти, спрямовані на розвиток компетенцій управління, комунікації та відповідальності. [3]

Також слід вдосконалити методики навчання. Європейські університети використовують інтерактивні методики навчання, такі як проектне навчання та

командні проєкти, які сприяють розвитку лідерських компетенцій. Ці методи активно використовуються в програмах Erasmus+. [4]

Як окремим пунктом може йти підтримка академічної доброчесності. У США та ЄС приділяють велику увагу з цього питання через розробку етичних кодексів та систем антиплагіатного контролю. [7] В Україні створення подібних механізмів дозволить закласти основи для формування відповідальних лідерів.

І останнє що можна запозичити у провідних країн – державну підтримку з наставництва. Прикладом для України може слугувати одна з програм США «National Mentoring Month», яка підтримує розвиток менторських ініціатив на державному рівні. Такі програми могли б сприяти розвитку молоді в умовах постійних соціальних змін.

Висновки. Наставництво є потужним інструментом формування майбутніх лідерів, який забезпечує інтеграцію теоретичного навчання та практичної підготовки здобувачів освіти. Успішний досвід США та Європи демонструє, що менторські програми сприяють всебічному розвитку професійних і лідерських якостей, підвищують рівень академічної успішності та сприяють адаптації до викликів сучасного світу.

В Україні практика наставництва поки що не досягла системного рівня, хоча окремі ініціативи, зокрема у військовій та євроінтеграційній сферах, свідчать про її перспективність. Для вдосконалення наставництва в українських ЗВО доцільно:

1. інтегрувати менторські програми в освітній процес як обов'язковий компонент;
2. розробити державні програми підтримки наставництва з чіткими стандартами та рекомендаціями;
3. запровадити ефективні механізми забезпечення академічної доброчесності;
4. розширити участь українських ЗВО у міжнародних програмах, таких як Erasmus+, для обміну досвідом і розвитку лідерських компетенцій.

Інтеграція цих підходів дозволить створити ефективну систему наставництва, яка сприятиме підготовці висококваліфікованих лідерів, здатних відповідати на сучасні виклики в Україні та світі.

Література:

1. Сайт ACE (2023). American Council on Education Mentoring Programs. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.acenet.edu>
2. Crisp, G., Cruz, I. Mentoring College Students: A Critical Review of the Literature Between 1990 and 2007. *Res High Educ* 50, 525–545 (2009). <https://doi.org/10.1007/s11162-009-9130-2>
3. de Lange, Thomas & Wittek, Line. (2023). Faculty Peer Group Mentoring in Higher Education - Developing Collegiality through Organised Supportive Collaboration. <http://dx.doi.org/10.1007/978-3-031-37458-6>
4. Сайт European Commission. (2024). Erasmus+ Programme Guide. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu>

5. Сайт Goleman, D. (2020). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://golemanei.com>
6. Hobson, A. J., Ashby, P., Malderez, A., & Tomlinson, P. D. (2009). Mentoring beginning teachers: What we know and what we don't. *Teaching and Teacher Education*, 25(1), 207-216. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2008.06.005>
7. Christensen Hughes, J. (2022). Academic Integrity Across Time and Place: Higher Education's Questionable Moral Calling. In: Eaton, S.E., Christensen Hughes, J. (eds) *Academic Integrity in Canada. Ethics and Integrity in Educational Contexts*, vol 1. Springer, Cham. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-030-83255-1_2
8. Zografou A, McDermott L. Mentorship in Higher Education: The Keys to Unlocking Meaningful Mentoring Relationships. *GJSD* [Internet]. 2022 May 13 [cited 2025 Jan. 9];2(1):71-8. Available from: <https://gjsd.gile-edu.org/index.php/home/article/view/3-zografou-mcdermott> - 71-78 <https://dx.doi.org/10.52398/gjsd.2022.v2.i1.pp71-78>
9. Бойко О. В. Теорія і методика формування лідерської компетентності офіцерів Збройних сил України : монографія / О. В. Бойко. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2020. 667 с https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722942/1/Boiko_O.V._Monografy.pdf?utm_source=chatgpt.com
10. Кабінет Міністрів України. (2024). Менторські програми для здобувачів освіти. <https://eu-ua.kmu.gov.ua>
11. Новик І. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. / І. Новик, О. Венгловська. – Київ.: УІРО, 2023. – 111 с. https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/nastavnyctvo-posibnyk.pdf.pdf?utm_source=chatgpt.com
12. Романишина Людмила / Наставництво як процес формування військових лідерів – майбутніх офіцерів запасу. / Людмила Романишина, Богдан Кришук // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2020 – №9. – С. 248-259. <http://dx.doi.org/10.24139/2312-5993/2020.09/248-259>
13. Сидорук М. В. Розвиток лідерських якостей у студентів впродовж навчання : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр : спец. 053 Психологія / наук. кер. К. І. Шкарлатюк ; Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2024. 65 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24228>
14. Сайт Українська академія лідерства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ual.org.ua>

References:

1. Sajt ACE (2023). American Council on Education Mentoring Programs. www.acenet.edu Retrieved from <https://www.acenet.edu> [in English].
2. Crisp, G., Cruz, I. (2009). Mentoring College Students: A Critical Review of the Literature Between 1990 and 2007. *Res High Educ*, 50, 525–545 (2009). <https://doi.org/10.1007/s11162-009-9130-2> [in English].
3. de Lange, Thomas & Wittek, Line. (2023). Faculty Peer Group Mentoring in Higher Education - Developing Collegiality through Organised Supportive Collaboration. [dx.doi.org](http://dx.doi.org/10.1007/978-3-031-37458-6) Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1007/978-3-031-37458-6> [in English].
4. Sajt European Commission. (2024). Erasmus+ Programme Guide. erasmus-plus.ec.europa.eu Retrieved from <https://erasmus-plus.ec.europa.eu> [in English].
5. Sajt Goleman, D. (2020). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. golemanei.com Retrieved from <https://golemanei.com> [in English].
6. Hobson, A. J., Ashby, P., Malderez, A., & Tomlinson, P. D. (2009). Mentoring beginning teachers: What we know and what we don't. *Teaching and Teacher Education*, 25(1), 207-216. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.tate.2008.06.005> [in English].

7. Christensen Hughes, J. (2022). Academic Integrity Across Time and Place: Higher Education's Questionable Moral Calling. In: Eaton, S.E., Christensen Hughes, J. (eds) *Academic Integrity in Canada. Ethics and Integrity in Educational Contexts*, vol 1. Springer, Cham. *dx.doi.org* Retrieved from http://dx.doi.org/10.1007/978-3-030-83255-1_2 [in English].
8. Zografou, A, McDermott, L. (2022). Mentorship in Higher Education: The Keys to Unlocking Meaningful Mentoring Relationships. *GJSD* [Internet]. *gjsd.gile-edu.org* Retrieved from <https://gjsd.gile-edu.org/index.php/home/article/view/3-zografou-mcdermott-71-78> <http://dx.doi.org/10.52398/gjsd.2022.v2.i1.pp71-78> [in English].
9. Bojko, O. V. (2020). *Teorija i metodika formuvannja lideriv'koï kompetentnosti oficeriv Zbrojnih sil Ukraïni [Theory and methods of forming leadership competence of officers of the Armed Forces of Ukraine]*. Zhitomir : Vid. O. O. Ćvenok. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722942/1/Boiko_O.V._Monografy.pdf?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
10. Kabinet Ministriv Ukraïni. (2024). Mentors'ki programi dlja zdobuvachiv osviti [Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024). Mentoring programs for students]. *eu-ua.kmu.gov.ua* Retrieved from <https://eu-ua.kmu.gov.ua> [in Ukrainian].
11. Novik, I. (2023). *Nastavnictvo: profesijna pidtrimka ta rozvitok pedagogiv [Mentoring: professional support and development of teachers]*. Kiiŭ.: UIRO. Retrieved from https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/nastavnyctvo-posibnyk.pdf.pdf?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
12. Romanishina, Ljudmila (2020). Nastavnictvo jak proces formuvannja vijs'kovih lideriv – majbutnih oficeriv zapasu [Mentoring as a process of forming military leaders - future reserve officers]. *Pedagogichni nauki: teorija, istorija, innovacijni tehnologii - Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies*, 9, 248-259. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.24139/2312-5993/2020.09/248-259> [in Ukrainian].
13. Sidoruk, M. V. (2024). *Rozvitok lideriv'kih jakostej u studentiv vprodovzh navchannja [Development of leadership qualities in students during their studies]*. Luc'k: Volins'kij nacional'nij universitet imeni Lesi Ukraïнки. Retrieved from <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24228> [in Ukrainian].
14. Sajt Ukraïns'ka akademija liderstva [Website of the Ukrainian Academy of Leadership]. *www.ual.org.ua* Retrieved from <https://www.ual.org.ua> [in Ukrainian].

Журнал

*«Актуальні питання у
сучасній науці»*

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка»,
Серія «Державне управління», Серія «Техніка»,
Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 1(31) 2025

Підписано до друку: 15.01.2025 р.
Формат 60х90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:
ФОП Жукова Ірина Віталіївна Свідоцтво серія ДК №7425 від 09.08.2021 р.,
02217, м. Київ, пр. Маяковського Володимира, буд. 4-В, кв. 10